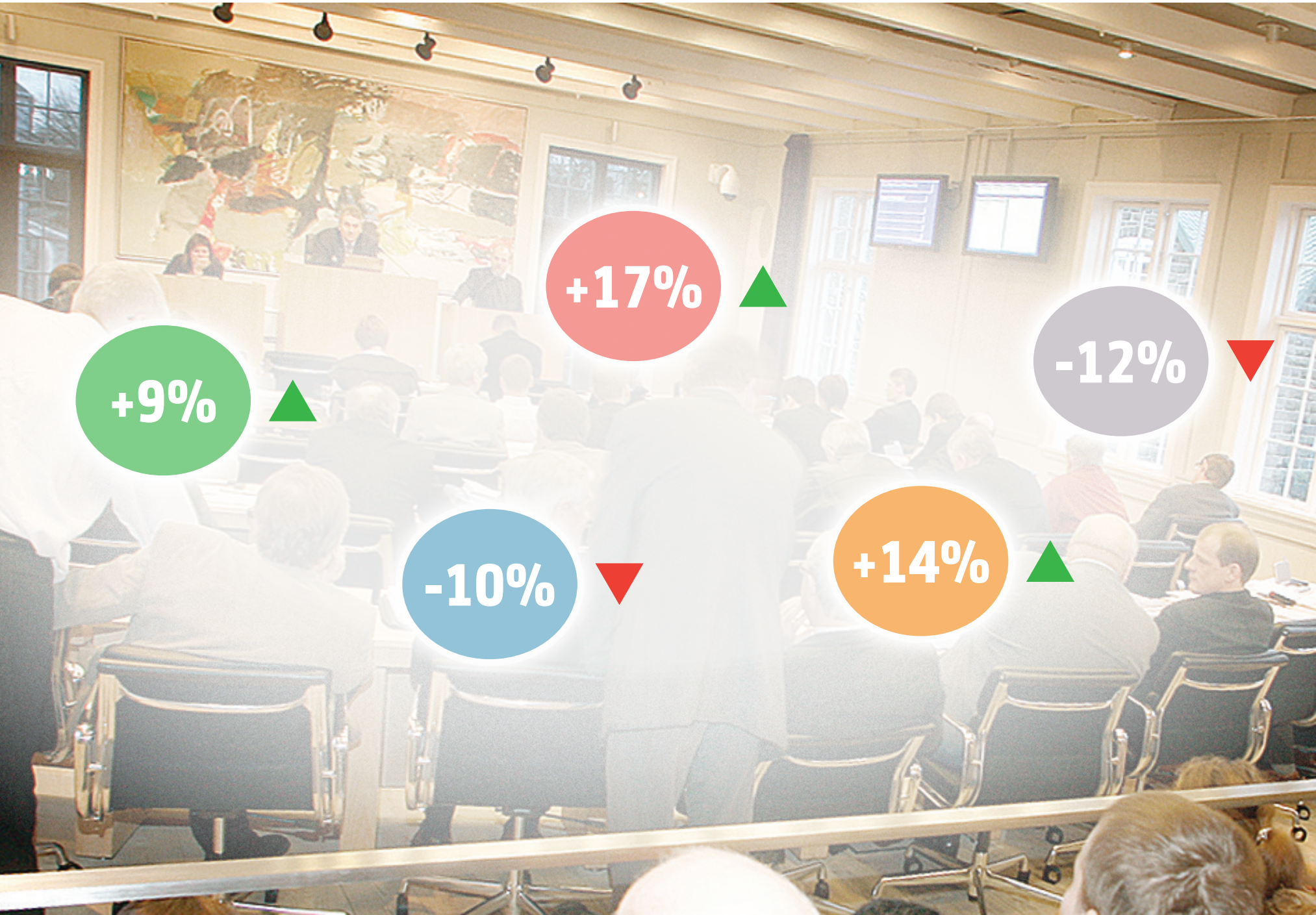

TILVILDARLIG ILLUSTRÁTIÓN

Við útgangsstöði í einum kausalitetsfrymli, nakrir av heimsins fremstu granskarum í veljaraatferð úr amerikanska Michigan-skúlanum komu við í 1960’unum, ber til at fara stigvíst gjøgnum hesar faktorar í eini fastari tíðarrøð. Kyn og aldur kann til dømis hava ávirkan á okkara grundleggjandi ideologisku støðu, men ávirkanin gongur ikki hinvegin. Og grundleggjandi ideologiska støðan hevur ávirkan á, hvørja meining vit hava um ymisk politisk evni, sum koma fram stutt upp undir val, meðan ávirkanin í sera lítlan mun gongur hin vegin – tó at hetta ikki kann útilokast fullkomiliga.

Frymilin til hesa uppgávu er ikki úttømandi. Nógvir aðrir faktorar kunnu hugsast eisini at hava ávirkan á flokksvalið. Formans/forkvinnusympati, gongdin í samlaða búskapinum, kreppur nær og fjar, persónligar- og familjurelatiónir og so framvegis. Flokksvalið er, sum sagt, hæddarpunktið og úrslitið av einari langari og torskildari prosess. Tó ber til at lýsa nakrar av teimum týðandi faktorunum.

Kvinnurnar til vinstru

Tað er ein sannroynd innan veljara-gransking, at veljarar við aldrinum hava lyndi at gerast meira konservativir. Tað er eisini ein sannroynd, at menn yvirhøvur velja meira til høgru enn kvinnur. Útbúgving, inntøka, bústaður og so framvegis eru alt faktorar, ið eisini

hava ávirkan á, hvar vit sum veljarar standa politiskt. Hesir eru teir sokallaðu socio-demografisku variablar. Teir eru stabilir, og broytast ikki yvir nátt.

Úrslitini í kanningini vísa nakrar av somu tendensum, líknandi kanningar

øllum hinum óavhengigu variablunum í Talvu 1. Prosentstiginu eru alto tann reina effektin av kyni á flokksvalið.

Um hugt verður eftir útbúgving, vísir kanningin at sannlíkindini fyri at velja Tjóðveldi eru 15 prosentstig minni, um

TALVA 2: Effektin af støðu til útjavningar- og sjálvstýrispolitik á flokksval Gjøgnumsnitligu marginalu broytingarnar í sannlíkindunum, prosentstig

Allir variablar úr Talvu 1 eru tiknir við í analýsuna, men eru ikki vístir her

	E: Tj.	C: Ja.	H: Mi.	D: Sj.	B: Sa.	A: Fó.	F: Fr.
Útjavningarpolitikkur	-3	-16***	0	1	2	11***	5***
Sjálvstýrispolitikkur	27***	-13***	-1	0	-12***	-1	0
N=							318
McFaddens Pseudo-R2							0,4102

Nota: Indeksini fyri útjavningarpolitik og sjálvstýrispolitik eru umbroytt til ein skala frá 0 til 1 Fyri útjavningarpolitik er 0 maksimált vinstrahallur og 1 maksimált høgrahallur. Fyri sjálvstýrispolitik er 0 maksimált ímóti sjálvstýri og 1 maksimált fyri sjálvstýri.

av donsku Fólkatingsvalunum vísa.

Eitt av úrslitunum, ið vert er at býta merki í, er at sannlíkindini fyri at velja til vinstru og velja Tjóðveldi eru 10 prosentstig størri, um tú ert kvinna, enn um tú ert maður (tilvísingarbólkurin). Tað eru alto lutfalsliga fleiri kvinnur, ið velja Tjóðveldi, enn menn. Hinvegin vísir kanningin eisini, at sannlíkindini fyri at velja Sambandsflokkun eru 6 prosentstig minni, um tú ert kvinna, enn um tú ert maður.

Hesar effektir eru væl at merkja eftir, at kontrollerað er fyri effektina av

tú hevur eina yrkisútbúgving, enn um tú hevur eina langa víðari útbúgving (tilvísingarbólkurin). Somuleiðis vísir kanningin, at sannlíkindini fyri at velja Fólka flokkun eru 14 prosentstig størri, um tú hevur eina yrkisútbúgving, enn um tú hevur eina langa víðari útbúgving.

Tá tað kemur til bústað, er bert eitt statistiskt sikkurt úrslit. Hetta er, at veljarar hjá Framsókn yvirhøvur eru úr høvuðsstaðarøkinum. Kanningin vísir nevnliga, at sannlíkindini fyri at velja Framsókn eru 7 prosentstig minni, um

tú ert búsitandi uttanfyri høvuðsstaðar-økið, enn um tú ert búsitandi í høvuðsstaðarøkinum (fyrirv. Suðurstreymoyar valdømi).

Tá talan er um inntøku, vísir kanningin munin á lægsta og hægsta inntøkubólki, tvs. teimum húsarhaldum, sum vinna undir 100.000 krónur árliga og teimum húsarhaldum, sum vinna omanfyri 1.000.000 krónur árliga. Her vísir kanningin, at sannlíkindini fyri at tú velur Fólka flokkun eru 20 prosentstig størri, um títt húsarhald vinnur omanfyri milliónina, enn um húsarhaldið vinnur undir 100.000 krónur árliga.

Hetta úrslit kemur neyvan óvart á vanliga fólkið, tá tað vanliga eru vinstrahallu flokkarnir, ið royna at tekkjast teimum lágløntu, og tá lutfalsliga nógv av seinasta skattalættanum fall teimum við høgum inntøku til.

Sambandssinnaðu javnaðarveljararnir

Okkara grundleggjandi ideologiska støða er eisini ein stabilur langtíðarfaktorur, ið ikki broytist yvir nátt. Her varð fokus sett á tvær ideologiskar dimensjónir í føroyskum politikki. Ein er útjavningarpolitikkur, her skilt sum tann traditionelli skilnaðurin millum høgra- og vinstrapolitik, har vinstraflokkarnir ganga inn fyri progressivari skatting og líka búskaparligum korum til øll, meðan høgraflokkarnir ganga inn fyri eitt nú lágum skattatrýsti og einum lítlum almennum geira.